

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Tdo/2/2019
Identifikačné číslo spisu: 1217010239
Dátum vydania rozhodnutia: 20.03.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Bargel
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1217010239.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Bargela a sudkýň JUDr. Jany Serbovej a JUDr. Aleny Šiškovéj na neverejnom zasadnutí konanom 20. marca 2019 v Bratislave, s verejným vyhlásením rozsudku 20. marca 2019 v Bratislave, v trestnej veci obvineného D. E., pre prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1, ods. 3 písm. c) Trestného zákona, o dovolaní obvineného D. E. podanom proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave zo 6. septembra 2018, sp. zn. 4To/50/2018, takto

rozhodol:

Podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku, z dôvodu uvedeného v ustanovení § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, uznesením Krajského súdu v Bratislave zo 6. septembra 2018, sp. zn. 4To/50/2018

b o l p o r u š e n ý z á k o n

v ustanoveniach § 319 Trestného poriadku a § 86 ods. 1 písm. a) Trestného zákona

v neprospech obvineného D. E.. Podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušuje uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo 6. septembra 2018, sp. zn. 4To/50/2018. Zrušujú sa aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku Krajskému súdu v Bratislave **p r i k a z u j e**, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Bratislava II z 8. marca 2018, sp. zn. 5T/49/2017 bol obvinený uznaný za vinného zo spáchania prečinu zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1, ods. 3 písm. c) Trestného zákona na tom skutkovom základe, že

- napriek tomu, že mu z ustanovenia § 62 Zákona o rodine č. 36/2005 Z. z. vyplýva povinnosť prispievať na výživu svojich detí, pričom výška príspevku na výživné mu bola určená rozsudkom

Okresného súdu Bratislava II pod sp. zn.: 19C/74/2007 zo dňa 8.4.2008, právoplatným a vykonateľným dňa 7.5.2008, ktorým bol zaviazaný prispievať na výživu svojej dcéry U. E., nar. X.X.XXXX sumou 3500,-Sk (116,18 eura) mesačne, vždy do 15-teho dňa mesiaca vopred k rukám matky E. E., si túto svoju povinnosť v mieste svojho trvalého bydliska a ani inde riadne neplnil od mesiaca február 2016 až do 8.3.2018, čím mu za uvedené obdobie vznikol dlh na výživnom vo výške 2 264,50 eura, napriek tomu, že bol za taký trestný čin uznaný za vinného trestným rozkazom Okresného súdu Bratislava II, sp. zn. 4T/143/2015 zo dňa 19.1.2016, právoplatným dňa 17.2.2016.

Za to bol obvinenému podľa § 207 ods. 3 Trestného zákona s použitím § 36 písm. l), § 37 písm. m) a § 38 ods. 2 Trestného zákona uložený trest odňatia slobody vo výmere 1 rok, na výkon ktorého bol podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona zaradený do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Proti tomuto rozsudku podal obvinený odvolanie, ktoré Krajský súd v Bratislave uznesením zo 6. septembra 2018, sp. zn. 4To/50/2018 podľa § 319 Trestného poriadku zamietol.

Proti predmetnému uzneseniu Krajského súdu v Bratislave podal obvinený prostredníctvom svojho obhajcu dovolanie z dôvodu uvedenom v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, a teda, že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

V odôvodnení svojho dovolania poukázal na ustanovenie § 86 ods. 1 písm. a) Trestného zákona o použití účinnej ľútosti pri prečine zanedbania povinnej výživy podľa § 207 Trestného zákona. Právny poriadok Slovenskej republiky poskytuje obvinenému možnosť oslobodiť sa spod obžaloby prostredníctvom § 86 Trestného zákona. V predmetnom konaní došlo zo strany súdu k poučeniu, v ktorom sa uvádzalo, že „ak do konania VZ: 06.09.2018 uhradí dlh na výživnom vo výške 2.264,50,-€, bude prichádzať do úvahy rozhodnutie o oslobodení spod obžaloby.“ Toto poučenie neobsahovalo žiadny odkaz na akékoľvek ustanovenie zákona a skratke VZ nerozumel. Takéto poučenie nie je v súlade s Trestným zákonom, pretože ten ustanovuje, že takéto splnenie sa má odohrať do času, než sa odoberie súd na záverečnú poradu a tiež, že odkaz na predmetné ustanovenie zákona chýba. Nakoľko uhradil svoj dlh prostredníctvom svojho otca dňa 6. septembra 2018 v plnej výške, požiadal Najvyšší súd Slovenskej republiky, aby vyhovel jeho dovolaniu. Splatenie dlžného výživného má byť posudzované ako dodatočný prejav ľútosti páchatel'a nad spáchaným trestným činom a treba ho posudzovať ako snahu páchatel'a napraviť zavinené následky. Obvinený sa síce na verejnom zasadnutí Krajského súdu v Bratislave vyjadril, že výživné nezaplatil, avšak toto jeho vyjadrenie bolo založené na nevedomosti už uhradenej platby, ktorú vykonal jeho otec v jeho mene. Na základe uvedeného na záver požiadal, aby dovolací súd rozsudkom rozhodol, že uznesením Krajského súdu v Bratislave zo 6. septembra 2018, sp. zn. 4To/50/2018 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Bratislava II z 8. marca 2018, sp. zn. 5T/49/2017 bol porušený zákon a tieto napadnuté rozhodnutia zrušil a Okresnému súdu Bratislava II prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol. Taktiež požiadal, aby súd rozhodol o odložení výkonu rozhodnutia, proti ktorému je podané dovolanie, t. j. odložil nástup na výkon trestu až do rozhodnutia o tomto dovolaní.

Dovolanie obvineného bolo doručené na vyjadrenie Okresnej prokuratúre Bratislava II dňa 4.12.2018 (č. l. 158), ktorá sa do dnešného dňa k predmetnému dovolaniu obvineného nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu (§ 368 ods. 2 písm. h/ Trestného poriadku), bolo podané prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), osobou oprávnenou (§ 369 ods. 2 písm. b/ Trestného poriadku), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), že dovolanie spĺňa obligatórne obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a že obvinený pred podaním dovolania využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku).

Najvyšší súd zistil, že dovolanie obvineného D. E. je opodstatnené, pretože krajský súd nesprávne rozhodol o odvolaní obvineného, pretože mu neboli známe všetky okolnosti potrebné pre rozhodnutie vo veci, čím je daný dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Zároveň dovolací súd dospel k záveru, že dôvody dovolania podaného v prospech obvineného sú zjavne preukázané, a preto v zmysle § 382a Trestného poriadku nariadil neverejné zasadnutie, v rámci ktorého bolo zistené, že dovolanie obvineného D. E. bolo podané dôvodne.

Podľa § 382a Trestného poriadku dovolací súd môže rozhodnúť aj na neverejnom zasadnutí o dovolaní, ak zistí, že dôvody dovolania, ktoré bolo podané v prospech obvineného, sú zjavne preukázané a je zrejmé, že vytýkané nedostatky povedú k postupu podľa § 386 a § 388 ods. 1.

V zmysle ustanovenia § 386 Trestného poriadku ak bol dovolacím súdom zistený dôvod dovolania podľa § 371, vysloví rozsudkom porušenie zákona v príslušných ustanoveniach, o ktoré sa tento dôvod opiera (ods. 1). Súčasne s výrokom uvedeným v odseku 1 dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie alebo jeho časť, alebo aj chybné konanie, ktoré napadnutému rozhodnutiu predchádzalo. Po zrušení rozhodnutia odvolacieho súdu dovolací súd podľa okolností prípadu zruší aj predchádzajúce rozhodnutie súdu prvého stupňa. Ak je nezákonný len niektorý výrok napadnutého rozhodnutia alebo rozhodnutia súdu prvého stupňa a ak ho možno oddeliť od ostatných, zruší dovolací súd len tento výrok. Ak však zruší hoci len sčasti výrok o vine, zruší vždy súčasne celý výrok o treste, ako aj ďalšie výroky, ktoré majú vo výroku o vine svoj podklad. Zruší aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad (ods. 2).

Podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku dovolací súd po zrušení napadnutého rozhodnutia alebo niektorého jeho výroku prikáže spravidla súdu, o ktorého rozhodnutie ide, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak je rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky poznamenáva, že v zmysle § 385 Trestného poriadku je dovolací súd viazaný dovolacími dôvodmi, ktoré sú v ňom uvedené, z čoho vyplýva, že táto viazanosť sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia (R 120/2012-I).

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

K uplatnenému dovolaciemu dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, dovolací súd uvádza, že jedným z dôvodov, podľa ktorého dovolanie v trestnom konaní možno podať je, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

K tomuto dovolaciemu dôvodu je potrebné tiež uviesť, že pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia existencie tohto dovolacieho dôvodu, je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili sudy nižšieho stupňa, a teda dôvodom dovolania nemôžu byť skutkové zistenia, čo vyplýva aj z dikcie ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Dovolací súd skutkové zistenia urobené súdmi nižšieho stupňa nemôže ani meniť, ani dopĺňať. Vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižšieho stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať iba námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného

dokazovania, prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je totiž v konaní na súde prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, resp. korigovať iba odvolací súd v rámci odvolacieho konania. Dovolací súd nie je odvolacou inštanciou zameranou na preskúmavanie rozhodnutí súdu druhého stupňa.

Dovolací súd primárne zdôrazňuje, že podstatou správnej právnej kvalifikácie je, že skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol subsumovaný pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad (nesprávna subsumcia) odôvodňuje naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, napriek tomu, že nešlo o žiadny trestný čin alebo že ustálený skutok vykazuje znaky iného trestného činu alebo že obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho trestného činu, než ktorého sa ustáleným skutkom dopustil. Podstatou správneho posúdenia skutku je aplikácia hmotného práva, teda že skutok zistený v napadnutom rozhodnutí súdu bol subsumovaný - podradený pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom len opačný prípad (nesprávna subsumcia) odôvodňuje naplnenie tohto dôvodu.

Nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia sa rozumie nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť (§ 24 - krajná núdza, § 25 - nutná obrana, § 26 - oprávnené použitie zbrane, § 27 - dovolené riziko, § 28 - výkon práva a povinnosti, § 29 - súhlas poškodeného, § 30 - plnenie úlohy agenta), prípadne zániku trestnosti činu (najmä § 87 Trestného zákona - premlčanie trestného stíhania), resp. chybné rozhodnutia súdu pri uložení úhrnného trestu a spoločného trestu § 41 Trestného zákona), súhrnného trestu (§ 42 Trestného zákona), účinná ľútosť (§§ 85, 86 Trestného zákona) a pod.

Obvinený vo svojom dovolaní namietal, že zo strany súdu bol poučený, že ak uhradí dlh na výživnom vo výške 2.264,50,-€ do konania VZ, bude prichádzať do úvahy rozhodnutie o oslobodení spod obžaloby (oznámenie na č. l. 101). Takéto oznámenie (nie poučenie, ako to uviedol obvinený vo svojom dovolaní) obvinenému, bez uvedenia príslušných ustanovení Trestného zákona nemožno považovať za riadne, pretože v ňom nebolo uvedené znenie § 86 ods. 1 písm. a) Trestného zákona a teda, že „Trestnosť činu zaniká aj vtedy, ak ide o trestný čin zanedbania povinnej výživy podľa § 207, ak trestný čin nemal trvalo nepriaznivé následky a páchatel svoju povinnosť dodatočne splnil skôr, než sa súd odobral na záverečnú poradu.“

Aj napriek skutočnosti, že oznámenie o možnosti uplatnenia § 86 Trestného zákona nebolo dostatočné, teda nebol v ňom uvedený okamih zaplatenia, ako dôležitá náležitosť ustanovenia § 86 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, obvinený požiadal svojho otca o úhradu dlžného výživného, ktorý v deň konania verejného zasadnutie, t. j. 6. septembra 2018, vkladom na účet poškodenej - matky E. E., zaplatil dlžné výživné v plnej výške 2.264,50,-€ (č. l. 110), čím bola naplnená podmienka uvedená v § 86 ods. 1 písm. a) Trestného zákona.

Najvyšší súd podotýka, že účinná ľútosť je možná len pri trestných činoch taxatívne vymenovaných v ustanovení § 85 a § 86 Trestného zákona a prichádza do úvahy za splnenia predpísaných zákonných podmienok.

Úpravou podmienok zániku trestnej zodpovednosti v dôsledku účinnej ľútosti sa sleduje ochrana dôležitých spoločenských záujmov, ktorá sa dosiahne sľubom beztrestnosti páchatelovi, ak škodlivý následok trestného činu napravi alebo zamedzí.

Pojem „dodatočné splnenie vyživovacej povinnosti“ treba vykladať tak, že o účinnú ľútosť pôjde nielen vtedy, keď páchatel sám dlhované výživné uhradí, ale aj vtedy, keď iným spôsobom zabezpečí, aby za neho dlhované výživné uhradila iná osoba (R 44/1972).

Primárnou funkciou pri uplatnení účinnej ľútosti teda nie je potrestanie páchatel'a trestom odňatia slobody resp. iným trestom v zmysle Trestného zákona, ale poskytnutie benefitu pre páchatel'a, ktorý pre neho v konečnom dôsledku znamená zánik trestnosti trestného činu, a pri trestnom čine zanedbania povinnej výživy podľa § 207 Trestného zákona najmä uspokojenie potrieb vyživovanej osoby. Zmyslom aj tohto rozhodnutia nie je poslať obvineného do väzenia, ale prioritne uspokojenie potrieb vyživovaných detí, a to aj do budúcnosti, čo bude obvinenému lepšie umožnené, ak nebude vo výkone trestu odňatia slobody.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že obvinený D. E. sám z vlastnej iniciatívy urobil kroky na odstránenie škodlivého následku - zaplataenia dlžného výživného, ktoré uhradil v plnej výške, čím boli splnené podmienky pre použitie § 86 Trestného zákona za predpokladu, že trestný čin nemal trvalo nepriaznivé následky. Z predloženého trestného spisu nevyplýva, že by trestný čin mal trvalo nepriaznivé účinky.

Pokiaľ sa obvinený domáhal odkladu výkonu rozhodnutia, najvyšší súd poukazuje na skutočnosť, že zrušením uznesenia Krajského súdu v Bratislave zo 6. septembra 2018, sp. zn. 4To/50/2018, sa zrušujú aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad, preto nebolo potrebné rozhodovať podľa § 380 ods. 4 Trestného poriadku.

Najvyšší súd nerozhodoval podľa § 380 ods. 2 Trestného poriadku o väzbe obvineného, pretože ku dňu konania tohto neverejného zasadnutia obvinený D. E. nevykonával trest odňatia slobody uložený mu predmetnej trestnej veci.

Na základe vyššie uvedeného Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.